

UIT DE PORTRETGALERIJ VAN DE BARONNEN VAN BOELARE...

(11 en einde)

In ons nummer 167 (september/oktober 1999), p.35, werden, in wit-zwart reproductie, drie "anonieme portretten" voorgesteld. Diezelfde portretten staan hiernaast opnieuw afgedrukt. Er kwam geen enkele reactie op onze vraag of iemand deze jonge dames kende, wat niet zo verwonderlijk is in dit geval... Maar wie zijn deze jonge dames of meisjes dan wel en door wie werden zij geportretteerd?

Deze kunstwerken zijn in privébezit en werden door de bezitter, die als een betrouwbaar informant mag worden beschouwd, via erfenis verworven. Volgens de familieoverlevering hingen ze destijds in het kasteel van Boelare en zijn het portretten van dochters Cassina; ze worden toegeschreven aan de wereldvermaarde Franse pastelschilder Maurice Quentin de Latour.

Tot daar de informatie meegedeeld door de huidige bezitter: meteen ons uitgangspunt.

Dochters Cassina ¹

Op grond van de levensloop van de kunstenaar enerzijds en het jeugdige uiterlijk van de personages anderzijds kan met een redelijke mate van zekerheid worden afgeleid dat het kinderen zijn van het echtpaar Pierre Philippe François Cassina (1686-1769), baron van Boelare, en Marie Louise de Plotho. Uit hun huwelijk sproten elf kinderen van wie vier in leven gebleven meisjes. Het oudste van deze meisjes, tevens het eerstgeboren kind, zag het levenslicht in 1737, het tweede (zesde kind) in 1744, het derde (achtste kind) in 1748 en het laatste (negende kind uit het gezin) in 1749. Er is echter nog een derde gegeven dat de hypothese versterkt dat het inderdaad gaat om dit echtpaar en om pastelschilder Latour. Pierre Philippe Cassina voerde een levenswandel van pracht en praal en het ligt dus in de lijn der verwachtingen dat hij een beroep deed op een topfiguur als Latour.

Een blik op de drie portretten toont duidelijk een vrij groot leeftijdsverschil aan tussen het oudste en het jongste meisje dat er nauwelijks een jaar of tien uitziet. Het is dus gerechtvaardigd te veronderstellen dat de oudste van de twee oudere juffrouwen wellicht Marie-Françoise-Philippine-Ghislaine Cassina (°26 november 1737) is, de latere gravin de Murat. De overige twee portretten zouden respectievelijk van Antoinette-Isabelle-Louise-Ghislaine (°1 maart 1744) en Albertine-Théodore-Joseph-Ghislaine (°28 juli 1749) kunnen zijn.

Pastelschilder van topniveau ²

Maurice Quentin de Latour is geboren in Saint-Quentin (F) op 5 september 1704 en hij overleed er op 17 februari 1788. Deze autodidact verbleef geruime tijd in Parijs en in 1751 werd hem het brevet verleend van "*peintre du Roi*". Hij portretteerde trouwens meermaals de koning en de koningin, en in 1755 tekende hij het portret van Mme de Pompadour wat doorgaans wordt beschouwd als zijn meesterwerk. Enkele werken van zijn hand kunnen worden bezichtigd in het Louvre en talrijke andere zouden zich bevinden in zijn geboortestad. Kon iemand van kleinere adel dan de Franse koning een artiest als deze dan wel betalen? Welnu, dat was naar alle waarschijnlijkheid inderdaad zo want de kunstenaar deed zijn cliënten betalen naar gelang hun vermogen. Overigens was hij alles behalve een geldhond want het royale fortuin dat hij wist te vergaren besteedde hij vooral voor een goed doel. Zo riep hij bij *de Académie Royale* een tekenprijs van 100000 Franse frank in het leven die heden ten dage nog wordt uitgereikt, en in zijn geboortestad financierde hij bouwwerken ten behoeve enerzijds van een tekenacademie en anderzijds voor de sociale werken. .

(MVT)

¹ Zie desgewenst M. VAN TRIMPONT, *Het land en de baronie Boelare*, Geraardsbergen, 1998, p.240, 248-250, 264-268.

² E. BENEZIT, *Dictionnaire des peintres sculpteurs dessinateurs et graveurs*, Parijs, uitgave 1976, dl.6, p.470-471.

